

DP-001-0012103

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

**Statistical Methods : Paper - 1
(Optional II)**

Faculty Code : 001

Subject Code : 0012103

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) પ્રશ્ન ૧, MCQ પર આધારીત છે.
(૨) પ્રશ્ન ૨થી પ્રશ્ન ૫ વર્ણનાત્મક સ્વરૂપના છે.
(૩) બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તરો, ઉત્તરવહીઓમાં જ આપવાના રહેશે.

1 નીચેના બહુવિકલ્પો માંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : 20

(1) ચલ x અને y વચ્ચેના સહસંબંધાંકને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.

(A) b_{xy} (B) b_{yx}

(C) σ_{xy} (D) r_{xy}

(2) વિસ્તાર (R)= _____ થાય.

(A) H+L (B) H-L

(C) H×L (D) H/L

(3) વિચરણને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.

(A) σ^2 (B) μ

(C) $\bar{x}$ (D) S

(4) x ના y પરના નિયત સંબંધાંકને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.

(A) b_{yx} (B) b_{xy}

(C) r_{xy} (D) σ_{xy}

- (5) પ્રમાણિત વિચલનને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.
 (A) σ (B) μ
 (C) $\bar{x}$ (D) એકપણ નહીં.
- (6) _____ ના સાપેક્ષ માપને ચતુર્થક વિચલનાંક કહે છે.
 (A) સ.વિ. (B) ચ.વિ.
 (C) પ્ર.વિ. (D) એકપણ નહીં
- (7) _____ નો વિષમતાંક મધ્યક, બહુલક અને પ્ર.વિ. પર આધારીત છે.
 (A) બાઉલી (B) કાર્લ પિયર્સન
 (C) ફિશર (D) એકપણ નહીં
- (8) $\frac{\bar{x}-z}{\sigma}$ એ _____ ના વિષમતાંકનું સૂત્ર છે.
 (A) કાર્લ પિયર્સન (B) ફિશર
 (C) બાઉલી (D) એકપણ નહીં
- (9) y ના x પરના નિયત સંબંધાંકને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.
 (A) r_{xy} (B) b_{xy}
 (C) b_{yx} (D) σ_{xy}
- (10) _____ એ મધ્યવર્તી સ્થિતિમાનનું માપ છે.
 (A) વિસ્તાર (B) પ્ર.વિ.
 (C) ચ.વિ. (D) મધ્યક
- (11) _____ ને પ્રસારમાનનું માપ કહે છે.
 (A) મધ્યક (B) મધ્યસ્થ
 (C) પ્ર.વિ. (D) એકપણ નહીં.
- (12) ૨, ૪, ૩, ૧૦, ૮, ૬, ૭, અવલોકનો માટે $R =$ _____ થાય.
 (A) ૪ (B) ૬
 (C) ૮ (D) ૧૦

- (13) _____ નો વિષમતાંક ચતુર્થકો પર આધારીત છે.
 (A) બાઉલી (B) કાર્લપિયર્સન
 (C) ફિશર (D) એકપણ નહીં
- (14) $\frac{Q_3 - Q_1}{2}$ એ _____ નું સૂત્ર છે.
 (A) પ્ર.વિ. (B) ચ.વિ.
 (C) સ.વિ. (D) વિસ્તાર
- (15) વિષમતાંકને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.
 (A) μ (B) σ
 (C) j (D) δ
- (16) સંમિત-આવૃત્તિ વિતરણમાં વિષમતા _____ હોય છે.
 (A) 1 (B) -1
 (C) ≤ 1 (D) 0 (શૂન્ય)
- (17) પ્રમાણિત વિચલનાંક એ _____ નું સાપેક્ષ માપ છે.
 (A) સ.વિ. (B) ચ.વિ.
 (C) પ્ર.વિ. (D) વિસ્તાર
- (18) સહસંબંધાંકની કિંમત _____ ની વચ્ચે હોય છે.
 (A) 0 અને 1 (B) 0 અને -1
 (C) -1 અને +1 (D) એકપણ નહીં.
- (19) જો સહસંબંધાંક r ની કિંમત $= -1$ થાય તો બે ચલ વચ્ચે સંપૂર્ણ _____ જોવા મળે છે.
 (A) ઋણ સહસંબંધ (B) ધન સહસંબંધ
 (C) અંશતઃ ધન સહસંબંધ (D) એકપણ નહીં.
- (20) સરેરાશ વિચલનને સંકેતમાં _____ વડે દર્શાવાય છે.
 (A) μ (B) $\bar{x}$
 (C) δ (D) σ

2 કોઈપણ એકનો ઉત્તર લખો. ૧૦

(૧) વિષમતા એટલે શું ? સમજાવો વિષમતાના પ્રકારો સમજાવો.

(૨) પ્રસારમાન એટલે શું ? સમજાવો પ્રસારમાનના માપો ટૂંકમાં સમજાવો.

3 કોઈપણ એકનો ઉત્તર લખો. ૧૦

(૧) સહસંબંધનો અર્થ, વ્યાખ્યા અને પ્રકારો સમજાવો.

(૨) નિયતસંબંધનો અર્થ, વ્યાખ્યા સમજાવો. નિયતસંબંધાંકની વ્યાખ્યા લખો.

4 ગણતરી કરો : (કોઈ પણ બે) ૧૬

(૧) નીચે આપેલ આવૃત્તિ-વિતરણ પરથી પ્ર.વિ. અને પ્રમાણિત વિચલનાંકની કિંમત શોધો.

વર્ગ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
આવૃત્તિ	08	14	26	40	24	12	06

(૨) નીચે આપેલ માહિતીના આધારે x અને y વચ્ચેનો ક્રમાંક સહસંબંધાંક શોધો.

x	10	34	22	28	26	32	30	24	40	20
y	22	10	24	30	26	32	20	40	14	16

(૩) નીચે આપેલ આવૃત્તિ-વિતરણ પરથી ચ.વિ. અને ચતુર્થક વિચલનાંકની કિંમતો મેળવો.

વર્ગ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
આવૃત્તિ	06	12	28	36	24	10	04

5 નીચે આપેલ આવૃત્તિ-વિતરણ પરથી કાર્લપિયર્સન અથવા બાઉલીની રીતથી ૧૪ વિષમતાંક શોધો.

વર્ગ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
આવૃત્તિ	10	18	30	44	26	14	06

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (i) Q. No. 1 is MCQ.
(ii) Q. Nos. 2 to 5 are descriptive type questions.
(iii) Give all answers in answer-book.

1 Select the correct answer from the given options : **20**

(1) The Correlation coefficient between x and y can be denoted as _____.

- (A) b_{xy} (B) b_{yx}
(C) σ_{xy} (D) r_{xy}

(2) Range (R)= _____.

- (A) $H+L$ (B) $H-L$
(C) $H \times L$ (D) H/L

(3) The variance can be denoted as _____.

- (A) σ^2 (B) μ
(C) $\bar{x}$ (D) S

(4) The regression coefficient of x on y is denoted as _____.

- (A) b_{yx} (B) b_{xy}
(C) r_{xy} (D) σ_{xy}

(5) The standard deviation is denoted as _____.

- (A) σ (B) μ
(C) $\bar{x}$ (D) None of these

(6) The relative measure of _____ is called coefficient of quartile deviation.

- (A) Mean deviation (B) Quartile deviation
(C) Standard deviation (D) None of these.

- (7) The coefficient of skewness of _____ is based on mean, mode and standard deviation.
- (A) Bowley (B) Karl Pearson
(C) Fisher (D) None of these
- (8) $\frac{\bar{x} - z}{\sigma}$ is the formula of _____ skewness coefficients.
- (A) Karl Pearson (B) Fisher
(C) Bowley (D) None of these
- (9) The regression coefficient of y on x is denoted as _____.
- (A) r_{xy} (B) b_{xy}
(C) b_{yx} (D) σ_{xy}
- (10) _____ is the measure of central tendency.
- (A) Range (B) Standard deviation
(C) Quartile deviation (D) Mean.
- (11) _____ is the measure of dispersion.
- (A) Mean (B) Median
(C) Standard deviation (D) None of these.
- (12) For the observations 2, 4, 3, 10, 8, 6, 7, the R = _____.
- (A) 4 (B) 6
(C) 8 (D) 10
- (13) _____ Skewness coefficient is based on quartiles.
- (A) Bowley (B) Karl Pearson
(C) Fisher (D) None of these
- (14) $\frac{Q_3 - Q_1}{2}$ is the formula of _____.
- (A) Standard deviation (B) Quartile deviation
(C) Mean deviation (D) Range

- (15) The coefficient of skewness is denoted as _____ .
 (A) μ (B) σ
 (C) j (D) δ
- (16) The value of skewness in the symmetric freq. distribution is _____.
 (A) 1 (B) -1
 (C) ≤ 1 (D) 0 (zero)
- (17) The coefficient of standard deviation is the relative measure of _____.
 (A) Mean deviation (B) Quartile deviation
 (C) Standard deviation (D) Range
- (18) The correlation coefficient is always lies between _____.
 (A) 0 and 1 (B) 0 and -1
 (C) -1 and +1 (D) None of these.
- (19) If $r = -1$, then the relation between two variables will be totally _____.
 (A) Negative Correlation
 (B) Positive Correlation
 (C) Partially positive correlation
 (D) None of these.
- (20) The mean deviation can be denoted as _____.
 (A) μ (B) $\bar{x}$
 (C) δ (D) σ

2 Answer any **one** question : **10**

- (1) Define skewness and types of skewness.
- (2) Define measure of dispersion and explain them in brief manner.

3 Answer any **one** question : **10**

- (1) Explain and define correlation and types of correlation.
- (2) Explain and define Regression and Regression coefficients.

4 Calculate any two : 16

- (1) From the given frequency distribution, obtain the value of standard deviation and coefficient of standard deviation.

<i>Class</i>	0 – 10	10 – 20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	50 – 60	60 – 70
<i>Freq.</i>	08	14	26	40	24	12	06

- (2) From the given data, obtain Rank Correlation coefficient.

<i>x</i>	10	34	22	28	26	32	30	24	40	20
<i>y</i>	22	10	24	30	26	32	20	40	14	16

- (3) From the given frequency distribution, obtain quartile deviation and coefficient of quartile deviation.

<i>Class</i>	0 – 10	10 – 20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	50 – 60	60 – 70
<i>Freq.</i>	06	12	28	36	24	10	04

5 From the given data, obtain the skewness coefficient 14
using Karl Pearson OR Bowley method.

<i>Class</i>	0 – 10	10 – 20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	50 – 60	60 – 70
<i>Freq.</i>	10	18	30	44	26	14	06
